

CRNA GORA

REPUBLIKA CRNA GORA

Šef države:	Filip Vujanović
Predsjednik Vlade:	Željko Šturanović
Smrtna kazna:	ukinuta za sva krivična djela
Prosječni životni vijek:	74,1 godina
Pismenost odraslih:	96,4 odsto

Crna Gora nije uspjela da razrješi nerazrješene ratne zločine ni ubistva za koja se sumnja da su izvršena protivno zakonu, niti je obezbjedila brze, nepristrasne i djelotvorne istrage navodnih slučajeva mučenja i drugih oblika nečovječnog i ponižavajućeg postupanja.

PRILIKE

Crna Gora je u maju primljena u Savjet Evrope. Istog mjeseca Ministarstvo inostranih poslova zaključilo je sporazum – koji Amnesty International smatra nezakonitim – sa Sjedinjenim Američkim Državama, kojim se obavezalo da Crna Gora ne izručuje američke državljane Međunarodnom krivičnom sudu. U oktobru, Crna Gora je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom Unijom.

Novi Ustav usvojen u oktobru nije u potpunosti u skladu sa odredbama Evropske konvencije o ljudskim pravima, nije uspio da osigura nezavisnost sudstva ili da obezbjedi manjinama adekvatnu zaštitu od diskriminacije.

NEKAŽNJAVANJE RATNIH ZLOČINA

U junu policija je učestvovala u hapšenju Vlastimira Djordjevića u Budvi, optuženog od strane Međunarodnog krivičnog suda za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije (Tribunal) za ratne zločine na Kosovu; za njega se ranije vjerovalo da se nalazi u Rusiji.

Nije ostvaren napredak u istrazi protiv šest bivših službenika policije optuženih u februaru 2006. godine zbog nasilne deportacije i nestanka 83 bosanskih Muslimana civila 1992. godine.

U građanskim postupcima povezanim sa pomenutim deportacijama, u 25 od 38 prvostepenih presuda, Crna Gora je proglašena odgovornom za nasilnu deportaciju i nestanak ili smrt bošnjačkih civila, i odšteta je dosudjena preživjelima ili

članovima porodica zbog smrti bliske osobe. Država je podnijela žalbu protiv svake ove presude.

Sud je odbacio optužbe da su vlasti prekršile pravo članova porodice iz člana 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima da budu upoznati sa sudbinom nestalih.

MUČENJE I DRUGI OBLICI NEČOVJEČNOG I PONIŽAVAJUĆEG POSTUPANJA

Navodna mučenja i maltretiranja su nastavljena, uključujući prilikom hapšenja i zadržavanja u policiji: Inicijativa mladih za ljudska prava je zabilježila nekih 23 slučaja samo između septembra i oktobra. Žrtve su često optuživane da su ometale službenike policije, dok su u malom broju slučajeva procesuirani policajci.

U martu, Ministarstvo inostranih poslova je izvjestilo o neuspjehu interne policijske istrage navodnog mučenja i maltretiranja sedamnaest etničkih Albanaca prilikom njihovog hapšenja i zadržavanja u policijskoj stanici u Podgorici u septembru 2006. godine. Kao posljedicu žalbe od strane sedmorice od ovih ljudi državni tužilac je u junu pokrenuo istragu; do novembra četiri službenika policije su bila pod istragom, kako je izvješteno.

Sudjenje protiv sedamnaest optuženih, započeto 14. maja pred Višim sudom u Podgorici, ne sprovodi se u skladu sa međunarodnim standardima, uključujući korišćenje svjedočenja, za koje Amnesty International smatra da su iznudjena, kao dokaza u postupku.

NAVODNE PROTIVZAKONITE EGZEKUCIJE I POLITIČKI MOTIVISANI NAPADI

U toku je postupak po žalbi protiv oslobadjajuće presude donijete u decembru 2007. godine protiv jedinog osumnjičenog za ubistvo Duška Jovanovića, urednika dnevnog lista „Dan“ koje se desilo u maju 2004. godine.

Nastavljena je istraga ubistva Srdjana Vojičića, vozača književnika Jevrema Brkovića koje se desilo u oktobru 2006. godine.

Drugi napadi na novinare kritički nastrojene prema vlasti uključuju:

- Prvog septembra je napadnu Željko Ivanović, glavni urednik crnogorskog dnevnog lista „Vijesti“. Željko Ivanović je izjavio da pokretanje postupka protiv dvije osobe, koji na osnovu iskaza svjedoka nisu bili izvršioc, predstavlja pokušaj da se prikrije politički motivisan napad.

- Prvog novembra, Tufik Softić, urednik Radija Berane, hospitalizovan je nakon što je pretučen bejzbol palicama od strane dva nepoznata napadača. Softić je ranije prijavljivao da su mu upućivane prijetnje po život. Istraga je u toku.

Krivični postupak protiv deseterice optuženih, po optužnici iz avgusta 2006. godine, zbog ubistva bivšeg šefa crnogorske policije Slavoljuba Šćekića iz 2005, počeo je u januaru ali nije završen do kraja 2007. godine.

BORCI ZA LJUDSKA PRAVA

U aprilu, nakon učestvovanja u televizijskoj emisiji na temu prinudnih nestanaka, novinar Aleksandar Zeković, član Savjeta za građansku kontrolu policije, primio je prijeteće telefonske pozive. Vrhovni sud je odbio da potvrdi da se Zeković nalazi pod prismotrom, navodeći razloge državne bezbjednosti; snimanje poziva upućuje na umješnost policije.

PRAVA MANJINA

U junu, istraživanje napretka vlada koje su uključene u Deceniju inkluzije Roma, rangiralo je Crnu Goru na deveto (posljednje) mjesto; kako im se uskraćuje pravo na obrazovanje, procijenjeno je da je približno 87 posto romske populacije nepismeno.

IZBJEGLICE

Približno 16.155, uglavnom romskih, izbjeglica sa Kosova, za koje se smatra da su interno raseljeni, ostaje pod rizikom prisilnog povratka; nekih 1.870 i dalje čeka odluku o statusu raseljenih lica. Još 8.527 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske takodje se nalazi u Crnoj Gori.

Savjet Evrope, po pristupanju Crne Gore, zatražio je od vlasti da obezbjede lična dokumenta raseljenim licima i izbjeglicama; da im omogući korišćenje njihovih socijalnih, ekonomskih i političkih prava i da spriječi da lica bez dokumenata ostanu bez države (postanu apatridi).

TRGOVINA LJUDIMA

Savjet Evrope pozvao je na pojačane napore u cilju pomoći i zaštite žrtava trgovine ljudima, u skladu sa Konvencijom o akciji protiv trgovine ljudima, koju je Crna Gora potpisala ali jos nije ratifikovala.